

METODICKÝ LIST

Cílová skupina	2. stupeň ZŠ, víceletá gymnázia, SŠ
Druh učebního materiálu	Pracovní list k výstavě
Pomůcky	Pracovní list, podložka, psací potřeby, pastelky
Časová náročnost	45 - 60 minut
Vhodná výuková metoda	Samostatná práce
Prostředí výuky	Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň „13“
Mezipředmětové vazby	Pracovní list je koncipován primárně pro předmět výtvarná výchova. Průnikové vazby má s předměty: dějepis, výchova k občanství, dějiny umění a český jazyk a literatura
RVP	RVP ZV, RVP G
Klíčová slova	Umělec, umění 19. století, umělectví 19. století, česká kultura

Získané kompetence žáka:

Žák se seznámí s umělcem, uměním a umělectvím v 19. století. Žák bude mít možnost díky interakci s díly poznat, jak se proměnilo sebepojetí umělce během 19. století. Žák si uvědomí, že 19. století napomohlo formování umělce jako osobnosti. Díky možnosti práce s díly ve výstavě získává tak reálnou interakci s dílem. Dokáže vyhledávat a rozlišovat vizuálně obrazná vyjádření. Žák vyhledává relevantní informace ve výstavě a tvořivou formou si je osvojuje. Získává produktivní a kreativní formou kompetenci k učení.

Postup práce:

Žáci po příchodu do galerie obdrží pracovní list. Nejprve si jej individuálně prostudují a pokusí se zpracovat úkoly, které vyžadují jejich aktuální porozumění a také tvořivé úkoly. Samostatnou prací a interakcí s výstavou se snaží plnit zadané úkoly. V závěru si žáci ověří společně s pedagogem správné odpovědi a v reflexi zopakují nové pojmy a shrnou své dojmy a poznatky z výstavy.

SPRÁVNÁ ŘEŠENÍ A METODIKA ÚKOLŮ

1. Najdi ve výstavě dílo, ze kterého je tento výřez. Zapiš název autora, název díla a rok jeho vzniku.

Správná odpověď: Václav Hradecký - Kout ateliéru při západu slunce, 1908

Vztah úkolu k RVP: Žák porovnává část vizuálně obrazného vyjádření vůči celku. Vybírá a třídí vizuálně obrazná vyjádření.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

2. Porovnej portrét na obraze se čtyřmi portréty známých umělců. Portréty nalezněš v rámečku pod touto otázkou. Zapiš svůj odhad do pracovního listu.

Správná odpověď: Rembrandt van Rijn

Vztah úkolu k RVP: Žák porovnává více vizuálně obrazných vyjádření a hodnotí jejich vztahy mezi sebou.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

3. Zkus najít ve výstavní síni ten nejstarší a nejmladší obraz. Zapiš, jak se jmenují, kdo je vytvořil a rok jejich vzniku.

Správná odpověď: **Nejstarší:** Johann Jacobé podle Martina Ferdinanda Quadala - Kreslírna aktu na Vídeňské akademii, 1790.

Nejmladší: Vratislav Nechleba - Autoportrét, kolem 1916

Vztah úkolu k RVP: Žák porovnává vizuálně obrazná vyjádření a snaží se je ukotvit v čase. Všímá si proměny vizuálně obrazných vyjádření.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

4. Oba obrazy mezi sebou porovnej a zkus odpovědět na následující otázky:

Správná odpověď a jejich varianty:

V čem se obrazy liší? Technikou, námětem, počtem osob zobrazených v díle, ...
žáci si mohou všimnout více rozdílností

Co je jejich námětem/tématem? Nechleba - autoportrét umělce; Jacobé - výuka na Vídeňské akademii

Vztah úkolu k RVP: Žák porovnává vizuálně obrazná vyjádření a snaží se je ukotvit v čase. Všímá si proměny vizuálně obrazných vyjádření a vnímá smyslové účinky různých vizuálně obrazných vyjádření.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

5. Podívej se na zde reprodukované dílo, kde se autor snaží komickým způsobem (přirovnává jejich vlastnosti věcem) zobrazit komisi Salónu, která právě rozhoduje o tom, jaké dílo bude na Salón přijato. Zkus dokreslit další hlavy komise. Svoje nápady porovnej ve výstavě s originálem od Clémenta Pruche.

Vztah úkolu k RVP: Žák uplatňuje subjektivitu při dokreslení díla. Pracuje s prvky vizuálně obrazného vyjádření a s jejich uspořádání v ploše, vyjádření jejich vztahů. Ověřuje komunikační účinky při konfrontaci s originálem uměleckého díla.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění, český jazyk

6. Nalezni ve výstavě obraz Karla Purkyně – Vlastní podobizna s paletou a štětcem. Dále najdi ve stejném sálu obraz od Františka Xavera Procházky – Portrét malíře. Podívej se na obě díla a zhodnot', co je na dílech rozdílné. Svoji domněnku zapiš do pracovního listu
Správná odpověď: Purkyně: Jedná se o malbu, na obraze je zachycen pouze sám malíř. Paletu drží ve své pravé ruce a štětec v levé, používal k autoportrétům zrcadlo (pozn. Purkyně nebyl levák).

Procházka: Zde se jedná o kresbu, která zachycuje umělce se svým rozpracovaným dílem, které je na stojanu. Portrétovaný drží na rozdíl od Purkyně štětec v pravé ruce a paletu v levé ruce.

Vztah úkolu k RVP: Žák rozpoznává vizuálně obrazná vyjádření při konfrontaci si uměleckým originálem přímo ve výstavní síni. Porovnává prvky vizuálně obrazného vyjádření a uspořádání celků v ploše, jejich vztahy. Žák pracuje s různými druhy vizuálně obrazného vyjádření a jejich smyslovými účinky.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

7. Na kterém z obrazů ve výstavní síni se nachází tato stavba?

Správná odpověď: Jedná se o dílo od Václava Brožíka - Císař Ferdinand I. mezi svými umělci (1900 - 1901)

pozn. Umělec patří do éry Generace Národního divadla.

Jak se tato stavba jmenuje? Zakroužkuj svůj odhad.

Správná odpověď: Letohrádek královny Anny, také označován jako Belveder a Královský letohrádek.

Vztah úkolu k RVP: Žák porovnává vizuálně obrazná vyjádření a jejich prvky. Na základě toho vyhledává podobnost či rozdílnost s vizuálně obraznými vyjádřeními, které již zná.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění

8. Nakresli svojí verzi opony Národního divadla. Využij tématu alegorií umění. Svůj návrh pak porovnej ve výstavě s dílem Maxmiliána Pirnera a s oponou Františka Ženíška a Vojtěcha Hynaise, které nalezneš na zadní straně tohoto pracovního listu.

Vztah úkolu k RVP: Žák uplatňuje subjektivitu tvorbě. Žák je konfrontován s originálem díla ve výstavní síni a porovnání svého vizuálně obrazného vyjádření s originálem. Žák ověřuje komunikační účinky svého díla na základě porovnání s vítězným návrhem na oponu Národního divadla. Zjišťuje, v čem je silný komunikační účinek vítězných návrhů.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění, český jazyk - alegorie, jinotaj, výchova k občanství

9. Podívej se na tuto částečnou podobu díla od Vojtěcha Hynaise—Alegorie zpěvu, malířství, hudby a sochařství z roku 1891. Zkus podle své kreativity nakreslit chybějící dvě alegorie podle názvu díla a zbylých alegorií, které vidíš na reprodukci pracovního listu.
Správná odpověď: Žák má dokreslit alegorii malířství a sochařství.

Vztah úkolu k RVP: Žák uplatňuje subjektivitu při dokreslení obrazu. Ověřuje komunikační účinky svého nově vzniklého díla, ale i originálu ve výstavě. Je nucen své vizuálně obrazné vyjádřit dát do konfrontace s dalším vizuálně obrazným vyjádřením.

Mezipředmětové vazby: dějepis/historie, dějiny výtvarného umění, český jazyk - alegorie, jinotaj

10. Vyber si jedno umělecké dílo a napiš autorovi dopis. O tom, co tě na jeho díle zaujalo, co tě na něm upoutalo. Důvodů pro tento dopis můžeš mít nespočet. Argumentuj a zkus využít poznatků z této výstavy a pracovního listu.

Vztah úkolu k RVP: Žák uplatňuje subjektivitu při tvůrčím psaní. Dále jí uplatňuje při vnímání vizuálně obrazného vyjádření. Snaží se interpretovat umělecké dílo a zařadit ho do kontextů doby vzniku, ale i do doby, kdy ho žák interpretuje. Žák si dopisem ověřuje komunikační účinky uměleckého díla.

Mezipředmětové vazby: český jazyk - slohové útvary

Použitá literatura v pracovním listě:

REJMAN, Ladislav. *Slovník cizích slov*. 2. doplnění vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971.

Ottova encyklopedie A-Ž. Praha: Ottovo nakladatelství s.r.o., 2007. ISBN 80-7360-014-5.

Použitý obrazový materiál:

Reprodukce děl z výstavy *Kariéra s paletou*.

Wikipedia - pouze volná díla.

Doporučená literatura:

BENDOVÁ, Eva a MACHALÍKOVÁ, Pavla et al. *Kariéra s paletou. Umělec, umění a umělectví v 19. století*. 1. vyd. Brno: B&P Publishing, z.ú. a Plzeň: Západočeská galerie v Plzni, 2019. ISBN 978-80-7485-182-7.